

יד מהרש"א
מסכת כתובות
פרק נערה שנתפתתה
חלק ג'
דף מז: - דף נ.

August 21, 2011

© Yechezkel Folger 2011

Table of Contents

דף מז:	3
תד"ה אם תענה	3
דף מח:	5
תוספות ד"ה ולא שאני לך	5
תוספות ד"ה מי שהלך למדינת הים	7
תוספות ד"ה לעולם היא	12
דף מה:	13
תוספות ד"ה רב אסי ובא"ד דאיכא בינייהו	13
תוספות ד"ה ושמואל	21
דף מט:	22
תוספות ד"ה ואימא הני מילי ובא"ד קשה	22
דף מט:	25
תוספות ד"ה אכפילי רבא	25
תוספות ד"ה הוא ואשתו ובא"ד ומיהו ביש נוחלין	27
דף נ:	34
רש"י ד"ה ובתינוקת	34
תוספות ד"ה שיהא אדם מגלגל ותוספות ד"ה וספי לי	35
תוספות ד"ה הבעל מוציא מיד הלקוחות	41

דף מז:

תד"ה אם תענה

לשון מהרש"א

[דף מז עמוד ב] בד"ה אם תענה כו' דפרק בתרא דיומא משמע אם תענה את בנותי היינו שימנע מהן תשמיש כו' עכ"ל ובלאו הכי דפרק בתרא דיומא הוה אפשר לומר דאם תענה את בנותי תשמיש גופיה נקרא עינוי כמו שכתוב וישכב אותה ויענה כדאמרינן נמי התם ולכך הוצרכו להביא דהאי קרא דאם תענה וגו' מפרש לה התם מניעת תשמיש דהיינו איסור תשמיש ביה"כ דקרי עינוי וה"ה דה"מ לאקשוויי הכי אקרא דויענך וירעיבך דמשמע מניעת מזונות ובתירוצם יתורץ וק"ל:

1) פסוק

a) שארה כסותה וענתה לא יגרע

2) ברייתא

a) זמן מגרע בעל must not be תשמיש עונת תשמיש and the פסוק teaches that of תשמיש

b) Compare תענה where תענה means the זמן of תשמיש את בנותי

1) מהרש"א as explained by תוספות

a) קשיא

i) In the פסוק of תענה את בנותי

(1) the word "תענה"

(a) doesn't mean the זמן of תשמיש

(b) but instead means the עינוי of תשמיש מניעת

ii) so

(1) in the פסוק of עונתה וענתה לא יגרע

(2) Why would the תורה be מזהיר against being מגרע an עינוי

b) תירוצ

i) In the פסוק of תענה אם

ii) The word עינוי

(1) doesn't refer to תשמיש מניעת as an עינוי

(2) but to תשמיש itself because תשמיש itself is also called an עינוי as in the פסוק "וישכב אותה ויענה"

iii) So מגרע תשמיש בעל shouldn't be לא יגרע teaches that וענתה לא יגרע

c) פירכא

- i) In מסכת יומא the גמרא derives from this פסוק that one of the כפור יום עינויי is תשמיש מניעת and not תשמיש itself
 - ii) So the קשיא remains
 - (1) ועונתה לא יגרע
 - (2) Why would the תורה be מזהיר against being מגרע a תשמיש
- 2) מהרש"א
- a) תוספות could have brought a פירכא ראי' to its פסוק of "ויענך ויערעיבך"
 - b) Where it's a פשיטתא that the word ויענך for מזונות means the עינוי of מזונות rather than מזונות itself
- 3) מהרש"א as explained by תוספות
- a) תירוץ
 - i) the פסוק is מזהיר to avoid the עינוי of תשמיש that comes about by גרעון of תשמיש
 - ii) the same as in וירעיבך where the עינוי comes about by גרעון of מזון

דף מח.

תוספות ד"ה ולא שאני לך

לשון מהרש"א

[דף מח עמוד א] בד"ה ולא שאני לך כו' דמוקי לה ההיא דמי שהלך למדה"י כשהשרה כו' אבל לא בניו כו' עכ"ל ולמאי דמסיק נמי התם מאי פסקא אלא א"ר פפא בששמעה בו שמת בע"א כו' ודאי דאוקמא בשלא השרה לא לזו ולא לזו דהא לא הוה מוקמינן לה בשהשרה לה אלא למאן דאמר התם דאין פוסקין מזונות לא"א ובשמעה בו שמת כ"ע מודו דפוסקין לא"א מזונות וק"ל:

- 1) הקדמה First
 - a) דף קז. that says at שמואל קז. a) because of certain חששות i) מי שהלך למדינת הים אין פוסקין מזונות לאשה ii)
- 2) second הקדמה
 - a) These חששות don't apply i) "משרה אשתו על ידי שלישי" was בעל where ii) שמעו בו שמת על פי עד אחד or where ii) It follows that in these cases פוסקין מזונות לאשתו b)
- 3) third הקדמה
 - a) For בניו ובנותיו only if we know that he was פוסק מזונות we're מי שהלך למדינת הים For ניחא לי' לזונן
- 4) Fourth הקדמה
 - a) If a person is "משרה בניו ובנותיו על ידי שלישי" this proves that he was ניחא לי' לזונן
 - b) "שמעו בו שמת על פי עד אחד" obviously doesn't prove that he was ניחא לי' לזונן
- 5) In short
 - a) If משרה לאשתו על ידי שלישי a) שמואל for חששות because there are no ניזונת is אשתו i) If משרה לבניו ובנותיו על ידי שלישי b) ניחא לי' לזונן because there is proof that בניו ובנותיו are ניזונין i) If "שמעו בו שמת על פי עד אחד" c) שמואל for חששות because there are no ניזונת is אשתו i) ניחא לי' לזונן because there's no proof that בניו ובנותיו aren't ניזונין ii)
- 6) ברייתא

- a) מי שהלך למדינת הים
 - i) אשתו for פוסק מזונות בית דין is
 - ii) בניו ובנותיו for פוסק מזונות בית דין isn't but
- 7) גמרא
 - a) שמואל to קשיא
 - i) the אשתו for פוסק מזונות ברייתא proves that despite the חששות of שמואל
 - b) First תירוץ
 - i) The ברייתא deals with where בעל was שלישי על ידי משרה אשתו
 - ii) קשיא
 - (1) Then why does the ברייתא say that we're not פוסק מזונות בניו ובנותיו for
 - iii) תירוץ
 - (1) He wasn't משרה בניו ובנותיו
 - c) רב פפא of תירוץ
 - i) there was no השראה for אשתו or for בניו ובנותיו
 - ii) The reason that we're פוסק מזונות לאשתו is that the ברייתא deals with where שמעו בו שמת על פי עד אחד
 - iii) And we're not פוסק בניו ובנותיו because there's no proof that לזונן לי' ניחא
- 8) תוספות of המשך here
 - a) Note that the first תירוץ assumes that there was no השראה for בניו ובנותיו
- 9) מהרש"א
 - a) Keep in mind that
 - i) for the תירוץ of רב פפא
 - ii) the ברייתא deals with where there was no השראה for אשתו as well as for בניו ובנותיו

תוספות ד"ה מי שהלך למדינת הים

לשון מהרש"א

בד"ה מי שהלך למדינת הים כו' אדרבה טפי הוה רבותא דאפילו כשהוא אצלה דאינה יורדת עמו כו' עכ"ל הכי פסיקא להו דאינה יורדת עמו אפילו כשהוא אצלה דהא מתניתין איירי כשהוא אצלה וקאמרינן עלה אי דאורחה מאי טעמא דת"ק כו' ולפי ספרים דגרסינן קוברים אותה לפי כבודו ניהא דהוי רבותא דאפילו כשאינו אצלה שהולך למדה"י עולה עמו ולכך לא קאמר סתם הלכה כר"י דה"א דוקא כשהוא אצלה דבהכי איירי מתניתין וק"ק אמאי לא תקשי להו נמי להך גירסא דגרסינן קוברין אותה לפי כבודה מאי קא מתמה לפי כבודו לא דהא אף על גב דקיימא לן כר"י אימא דהיינו דוקא כשהוא אצלה דבהכי איירי מתני' אבל כשאינו אצלה שהולך למדה"י מודה ר"י ודו"ק:

1) דף מו: at משנה

a) ר' יהודה

i) מקוננת and ב' חלילין with at least his wife מספיד must be בעל

b) רבנן

i) חיוב doesn't have this בעל

2) גמרא

a) disagree where ר' יהודה and רבנן as set out in lines 4 and 5 of this table

1	אורחא דידה ולא דידה [כבודה גדול]	מחיים	בין לר' יהודה בין לרבנן	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
2	אורחא דידה ולא דידה [כבודה גדול]	לאחר מיתה	בין לר' יהודה בין לרבנן	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
3	אורחא דידה ולא דידה [כבודו גדול]	מחיים	בין לר' יהודה בין לרבנן	עולה עמו לפי כבודו
4	אורחא דידה ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	לרבנן	אינה עולה עמו אלא יש לה דיקא לפי כבודה
5	אורחא דידה ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	לר' יהודה	עולה עמו לפי כבודו

3) גמרא of the המשך on the אית ספרים disagree with רבינו תם and ספרים שלנו

4) רבינו תם and ספרים שלנו of גרסא for the גמרא of המשך

a) רב חייא בר אבין אמר רב הונא

i) מי שהלך למדינת הים ומתה אשתו

ii) ב"ד יורדין לנכסיו וקוברין אותה לפי כבודו

b) גמרא of the הוה אמינא

i) deals with where רב הונא and she's עמו יורדת as in line 2א

1	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	מחיים	גמרא פשיטא בין לר' יהודה בין לרבנן	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
2	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	לאחר מיתה	גמרא פשיטא בין לר' יהודה בין לרבנן	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
א2	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	לאחר מיתה	הוי אמינא דרב הונא לספרים דידן	יורדת עמו ואין לה אלא לפי כבודו
3	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	מחיים	בין לר' יהודה בין לרבנן	עולה עמו לפי כבודו
4	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	משנה לרבנן	אינה עולה עמו אלא יש לה דיקא לפי כבודה
5	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	משנה לר' יהודה	עולה עמו לפי כבודו

c) קשיא

- i) We established in lines 1 and 2 that where ר' יהודה and רבנן both כבודה גדול say לא יורדת עמו both מחיים and לאחר מיתה

d) גמרא of the מסקנא

- i) כבודו doesn't deal with where גדול כבודה and instead deals with where גדול עולה
- ii) When ר' יהודה says לפי כבודו אותה he means she's עולה אף לפי כבודו namely קוברין אותה לפי כבודו that he has to the higher level of כבוד עמו
- iii) Because ר' יהודה agrees with ר' הונא even עולה עמו as in line 5א

1	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	מחיים	גמרא פשיטא בין לר' יהודה בין לרבנן	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
2	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	לאחר מיתה	גמרא פשיטא בין לר' יהודה בין לרבנן	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
א2	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	לאחר מיתה	הוי אמינא דרב הונא לספרים דידן ודר"ת	יורדת עמו ואין לה אלא לפי כבודו
3	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	מחיים	בין לר' יהודה בין לרבנן	עולה עמו לפי כבודו
4	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	משנה לרבנן	אינה עולה עמו אלא יש לה דיקא לפי כבודה
5	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	משנה לר' יהודה	עולה עמו לפי כבודו
א5	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	מסקנא דרב הונא לספרים דידן ודר"ת	עולה עמו לפי כבודו

5) "אית ספרים" of גרסא of the גמרא המשך – תוספות

a) רב חייא בר אבין אמר רב הונא

- i) מי שהלך למדינת הים ומתה אשתו
- ii) ב"ד יורדין לנכסיו וקוברין אותה לפי כבודה

b) גמרא of the הוה אמינא

- i) deals with where גדול כבודו and she's not עולה עמו as in line 5א

1	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	מחיים	גמרא פשיטא בין לר' יהודה בין לרבנן	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
2	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	לאחר מיתה	גמרא פשיטא בין לר' יהודה בין לרבנן	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
א2	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	לאחר מיתה	הוי אמינא דרב הונא לספרים דידן ודר"ת	יורדת עמו ואין לה אלא לפי כבודו
3	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	מחיים	בין לר' יהודה בין לרבנן	עולה עמו לפי כבודו
4	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	משנה לרבנן	אינה עולה עמו אלא יש לה דיקא לפי כבודה
5	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	משנה לר' יהודה	עולה עמו לפי כבודו
א5	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	מסקנא דרב הונא לספרים דידן ודר"ת	עולה עמו לפי כבודו
ב5	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	לרב הונא להוה אמינא דאית ספרים	אינה עולה עמו אלא יש לה דיקא לפי כבודה

c) קשיא

i) we've established in line 5 that עולה עמו she's כבודו גדול ר' יהודה says where even לאחר מיתה

d) גמרא of the מסקנא

i) כבודו גדול doesn't deal with רב הונא

ii) Instead

(1) When אף לפי כבודה he means קוברין אותה לפי כבודה רב הונא says at the higher level that she has

(2) Because עמו רבנן ר' יהודה and רב הונא agrees with in line 2ב even לאחר מיתה

1	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	מחיים	גמרא פשיטא בין לר' יהודה בין לרבנן	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
2	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	לאחר מיתה	גמרא פשיטא בין לר' יהודה בין לרבנן	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
א2	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	לאחר מיתה	הוי אמינא דרב הונא לספרים דידן ודר"ת	יורדת עמו ואין לה אלא לפי כבודו
ב2	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	לאחר מיתה	מסקנא דרב הונא לאית ספרים	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
3	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	מחיים	בין לר' יהודה בין לרבנן	עולה עמו לפי כבודו
4	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	משנה לרבנן	אינה עולה עמו אלא יש לה דיקא לפי כבודה
5	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	משנה לר' יהודה	עולה עמו לפי כבודו
א5	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	מסקנא דרב הונא לספרים דידן ודר"ת	עולה עמו לפי כבודו
ב5	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	לרב הונא להוה אמינא דאית ספרים	אינה עולה עמו אלא יש לה דיקא לפי כבודה

6) Here in short is the מסקנא of רב הונא for our גרסא and for the גרסא of אית ספרים

1	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	מחיים	גמרא פשיטא בין לר' יהודה בין לרבנן	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
2	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	לאחר מיתה	גמרא פשיטא בין לר' יהודה בין לרבנן	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
2ב	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	לאחר מיתה	מסקנא דרב הונא לאית ספרים	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
3	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	מחיים	בין לר' יהודה בין לרבנן	עולה עמו לפי כבודו
4	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	משנה לרבנן	אינה עולה עמו אלא יש לה דיקא לפי כבודה
5	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	משנה לר' יהודה	עולה עמו לפי כבודו
5א	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	מסקנא דרב הונא לספרים דידן ודר"ת	עולה עמו לפי כבודו

7) אית ספרים to תוספות to קשיא by הקדמה to First

a) Note that

- i) The משנה deals with a בעל who didn't go to מדינת הים and instead is אצל "עומד אצל אשתו"
- ii) While the מימרא of רב הונא deals with a בעל who did go to מדינת הים and isn't אצלה

1	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	מחיים	אצלה	גמרא פשיטא בין לר' יהודה בין לרבנן	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
2	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	לאחר מיתה	אצלה	גמרא פשיטא בין לר' יהודה בין לרבנן	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
2ב	אורחא דידה ולא דיד' [כבודה גדול]	לאחר מיתה	אצלה	במדינת הים ואינו לאית ספרים	לא יורדת עמו אלא יש לה לפי כבודה
3	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	מחיים	אצלה	בין לר' יהודה בין לרבנן	עולה עמו לפי כבודו
4	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	אצלה	משנה לרבנן	אינה עולה עמו אלא יש לה דיקא לפי כבודה
5	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	אצלה	משנה לר' יהודה	עולה עמו לפי כבודו
5א	אורחא דיד' ולא דידה [כבודו גדול]	לאחר מיתה	אצלה	במדינת הים ואינו למסקנא דרב הונא לספרים דידן ודר"ת	עולה עמו לפי כבודו

8) אית ספרים to תוספות to קשיא by הקדמה to Second

a) When אצלה is בעל

- i) It's more מסתבר that her status depends on him
(1) so that it's more מסתבר that
(a) and כבודו גדול where עולה עמו
(b) כבודה גדול where יורדת עמו

b) When אצלה isn't בעל

- i) It's more מסתבר that her status doesn't depend on him
(1) so that it's more מסתבר that
(a) and כבודו גדול where אינה עולה עמו
(b) כבודה גדול where אינה יורדת עמו

9) תוספות

- a) מהרש"א explained by אית ספרים to קשיא
 - i) Why does רב הונא need to teach in line 2 that where he's במדינת הים and אינה יורדת עמו she's not אצלו
 - ii) When we've already said in line 2 that even where he's אצלה even רבנן say that אינה יורדת עמו

10) מהרש"א

- a) Note that
 - i) For the גרסא of our ספרים and of רבינו תם
 - (1) Where the מסקנא says that רב הונא teaches the דין of line 5 that where כבודו גדול she's עולה עמו
 - (2) We can accept that רב הונא in line 5 doesn't say simply that הלכה כר' יהודה
 - ii) Namely
 - (1) Because ר' יהודה teaches only that אצלה where he's עולה עמו
 - (2) And רב הונא needs to add that עולה עמו even where he's not אצלה

11) מהרש"א of המשך

- a) Here is a further קשיא that תוספות should have asked to the גרסא of אית ספרים
 - i) In the הוה אמינא
 - (1) when the גמרא thought that רב הונא said that where כבודו גדול the אשה isn't עולה עמו
 - (2) and the גמרא asked that this isn't consistent with ר' יהודה who says in line 5 that עולה עמו
 - ii) The גמרא should have answered that
 - (1) the דין of ר' יהודה in line 5 that עולה עמו applies only in the משנה when he's אצלה
 - (2) and that ר' יהודה would agree with רב הונא that she's not עולה עמו when he's אצלה and במדינת הים isn't

תוספות ד"ה לעולם היא

לשון מהרש"א

בד"ה לעולם היא כו' ול"ג עד שתכנס לרשות הבעל כו' ומיהו י"ל דהא כו' אבל הכא כו' עכ"ל לפום אותה גירסא הא דפריך לרב אסי מהא לעולם היא ברשות אב עד שתכנס לחופה ברייתא היא ולא מתניתין דהכא וק"ל:

1) הקדמה

a) גרסא in the משנה deals with whether the correct תוספות is

i) גרסא א'

(1) לעולם היא ברשות אב עד שתכנס לחופה

ii) Or גרסא ב'

(1) לעולם היא ברשות אב עד שתכנס לרשות בעל

2) מהרש"א

a) הקדמה

i) In the גמרא there is a מחלוקת between רב and אסי on an ענין that's not relevant here

ii) And on עמוד ב' the גמרא asks a קשיא to רב אסי from the כלל that "לעולם היא ברשות אב עד שתכנס לחופה"

b) קשיא

i) Shouldn't this prove that גרסא א' is the correct גרסא in the משנה

c) תירוץ

i) Not necessarily

ii) The קשיא can be from a ברייתא that uses גרסא א'

דף מח:

תוספות ד"ה רב אסי ובא"ד דאיכא בינייהו

לשון מהרש"א

דף מח עמוד ב] בד"ה רב אסי כו' ואור"י דודאי סברא כו' אבל הכא רב אסי מתני' דחקתיה כו' עכ"ל נראה לפרש דבריהם דודאי סברא פשוטה היא כדקאמר סתמא דתלמודא לקמן בלי חולק דא"ב נמי מסר למשנה ראשונה ואי לא הוה הך סברא פשוטה לא הל"ל נמי דא"ב מסר כיון דבלאו הכי מצי לאשכוחי א"ב כדקאמר דקיבל א"ב אלא דרב אסי נדחק הכא למשנה אחרונה להפך הסברא דלשון המשנה דחקתיה הכא דברשות הבעל משמע לגמרי כו' ודו"ק:

בא"ד דא"ב למאן דאמר סימפון ליכא כו' ולמאן דאמר שמא ימזגו איכא כו' עכ"ל ומשנה אחרונה ודאי לא להקל בא ולטעמא דשמא ימזגו ניחא אף למ"ד חוץ מתרומה במסר אבל רב אסי דקאמר אף לתרומה לית ליה אלא טעמא דסימפון ודקאמר נמי לקמן למשנה ראשונה א"ב מסר צ"ל למשנה אחרונה נמי א"ב במסר ודו"ק:

1) First הקדמה

- a) הגעת זמן at ארוסה his מזין needs to be בעל
- b) אירוסין after י"ב חודש is at הגעת זמן

2) Second הקדמה

- a) תרומה eats ארוסה an מדאורייתא

3) Third הקדמה

- a) הגעת זמן until אסורה בתרומה is ארוסה that an גוזר was משנה ראשונה

4) Fourth הקדמה

- a) For עולא
 - i) The reason for this איסור is that until הגעת זמן we're חושש that כוס שמא ימזגו לה כוס בבית אביה ותשקה לאחי ולאחיות'
 - ii) After הגעת זמן we don't have this חשש because דוכתא מייחד לה דוכתא
 - iii) The meaning of מייחד לה דוכתא isn't relevant here
- b) For רב שמואל בר יהודה
 - i) The reason for this איסור is that
 - (1) until הגעת זמן we're חושש for סימפון meaning a מום that will cause the תרומה having eaten טעות and result in a קידושי
 - ii) after הגעת זמן
 - (1) אשה the מזין חייב to be before he became בדיק לה בעל we assume that
 - (2) so that there is no longer a חשש of סימפון

5) Fifth הקדמה

a) דף נח. at גמרא of the שאלה

i) מאי בינייהו דעולא ורב שמואל בר יהודה

b) תשובה

i) There are two חילוקים

(1) The first חילוק is "קיבל" where בעל accepted any מומין the אשה might have

(2) The second חילוק is "מסר והלך"

6) איכא בינייהו "מסר והלך" of ביאור – רש"י

a) עולא says that

i) הלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל or מסרוה האב לשלוחי הבעל

(1) There is no longer a חשש of 'ולאחיותי' and שמא תמזוג לאחי' because she no longer lives with them

(2) So that if מסר והלך for משנה ראשונה she can eat תרומה even before הגעת זמן

ii) Now

(1) Since the גמרא says that רב שמואל בר יהודה disagrees with עולא and says for אסורה לאכול בתרומה that מסר והלך

(2) It must be that the גמרא assumes for רב שמואל בר יהודה that

(a) there is a חשש of סימפון after מסר והלך

(b) even though there's no חשש of סימפון after הגעת זמן

טבלא א' משנה ראשונה – איכא בינייהו מסר והלך לשיטת רש"י			
הגעת זמן	לאחר דמסרוה ולפני הגעת זמן	לפני דמסרוה ולפני הגעת זמן	עולא
אוכלת דלאחר הגעת זמן לא חייש עוד שמא ימזוג דדוכתא מייחד לה וגם לית לי חשש סימפון כל עיקר	אוכלת דלאחר דמסרוה לא חייש עוד לשמא ימזוג לאחי' ולאחיותי' וגם לית לי חשש סימפון כל עיקר	אינה אוכלת דחייש לשמא ימזוג לאחי' ולאחיותי'	
אוכלת דלאחר הגעת זמן לא חייש עוד לסימפון הגם דחייש לסימפון לאחר דמסרוה וגם לית לי חשש דשמא ימזוג כל עיקר	אינה אוכלת דאכתי חייש לסימפון	אינה אוכלת דחייש לסימפון	רב שמואל בר יהודה

7) ר"י of "אי נמי" of שיטה for איכא בינייהו מסר והלך of ביאור – תוספות

a) Part 1

i) Although after מסר והלך there can be no חשש of 'ולאחיותי' שמא תשקה לאחי' ולאחיותי'

ii) עולא says that there's still a חשש that שמא תשקה to the שלוחי הבעל themselves

iii) And it's עולא who says for מסר והלך that בתרומה אוכלת

b) Part 2

i) Now

(1) Since the גמרא says that רב שמואל בר יהודה disagrees with עולא

(2) It must be that the גמרא assumes for יהודה בר שמואל that

- (a) there is no חשש of סימפון after מסר והלך
- (b) the same as there's no חשש of סימפון after הגעת זמן

(3) And it's בתרומה בר יהודה who says for מסר והלך that

טבלא ב' משנה ראשונה – איכא בינייהו מסר והלך לשיטת אי נמי של ר"י			
הגעת זמן	לאחר דמסרוה ולפני הגעת זמן	לפני דמסרוה ולפני הגעת זמן	עולא
אוכלת דלאחר הגעת זמן לא חייש לשמא ימזגו דדוכתא מייחד לה וגם לית לי' חשש סימפון כל עיקר	אינה אוכלת דאכתי חייש לשמא ימזגו לשלוחי בעל	אינה אוכלת דחייש לשמא ימזגו לאחי' ואחיותי'	
אוכלת דלאחר הגעת זמן לא חייש עוד לסימפון דומיא דלאחר דמסרוה דלא חייש לסימפון וגם לית לי' חשש דשמא ימזגו כל עיקר	אוכלת דלאחר דמסרוה לא חייש עוד לסימפון וגם לית לי' חשש דשמא ימזגו כל עיקר	אינה אוכלת דחייש לסימפון	רב שמואל בר יהודה

8) דף נז at משנה אחרונה

- a) הגעת זמן at even תרומה doesn't eat ארוסה that גוזר were חכמים
- b) Instead "אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה"

9) דף נח. at גמרא

- a) we've established that because הגעת זמן can't apply after שמא ימזגו
- b) so
 - i) to explain for עולא why הגעת זמן even after תרומה can't eat אשה the משנה אחרונה
 - ii) it must be that for יהודה בר שמואל בר יהודה and עולא both משנה אחרונה חכמים agree that חשש until the סימפון אשה is לחופה נכנסה
- c) קשיא
 - i) Both for עולא and בר יהודה רב שמואל
 - ii) Why is it that
 - (1) הגעת זמן after סימפון חייש for isn't משנה ראשונה
 - (2) While משנה אחרונה is חייש for סימפון until לחופה שתכנס

d) תירוץ

- i) חשש is enough to avoid הגעת זמן at בדיקת חוץ says משנה ראשונה
- ii) חשש avoids the נכנסת לחופה when she's בדיקת פנים only says משנה אחרונה
- iii) Details of this תירוץ aren't relevant here

10) רש"י of שיטה for the משנה אחרונה of ביאור – בא"ד דאיכא בינייהו at מהרש"א

- a) הקדמה
 - i) חשש סימפון since it says that the משנה ראשונה is relative to משנה אחרונה continues after הגעת זמן

- ii) So it's מסתבר that
 - (1) עולא
 - (a) who for משנה ראשונה is חייש for שמא ימזגו in the אופנים we set out for רש"י earlier
 - (b) Is certainly חשש for שמא ימזגו for משנה אחרונה in those אופנים
- iii) And it's also מסתבר that
 - (1) רב שמואל בר יהודה
 - (a) who for משנה ראשונה is חייש for סימפון after מסר והלך
 - (b) Is certainly חייש for סימפון for משנה אחרונה after מסר והלך
- iv) And to avoid unnecessary מחלוקות it's also מסתבר that
 - (1) Since we've said for משנה אחרונה that עולא agrees with רב שמואל בר יהודה that there is a חשש of סימפון
 - (2) This חשש for עולא continues even after מסר והלך the same as it does for רב שמואל בר יהודה
- b) Second הקדמה
 - i) For ר"י
 - (1) We've established that רב שמואל בר יהודה says for משנה ראשונה that there is no חשש of סימפון after מסר והלך
 - (2) It's מסתבר
 - (a) Both for עולא and רב שמואל בר יהודה that this חשש continues after מסר והלך
 - (3) Because there's no reason to assume that the דין for משנה אחרונה is different from the דין for משנה ראשונה
- c) The resulting שיטות are outlined in the following tables

טבלא ג' שיטות עולא ורב שמואל בר יהודה לשיטת רש"י משנה ראשונה לרש"י			
לפני דמסרוה ולפני הגעת זמן	לאחר דמסרוה ולפני הגעת זמן	הגעת זמן	
עולא	אינה אוכלת דחייש לשמא ימזגו לאחי' ולאחיות'	אוכלת דלאחר דמסרוה לא חייש עוד לשמא ימזגו דדוכתא מייחד לה וגם לית לי' חשש סימפון כל עיקר	אוכלת דלאחר הגעת זמן לא חייש עוד לשמא ימזגו דדוכתא מייחד לה וגם לית לי' חשש סימפון כל עיקר
רב שמואל בר יהודה	אינה אוכלת דחייש לסימפון	אינה אוכלת דאכתי חייש לסימפון	אוכלת דלאחר הגעת זמן לא חייש עוד לסימפון הגם דחייש לסימפון לאחר דמסרוה וגם לית לי' חשש דשמא ימזגו כל עיקר
משנה אחרונה לרש"י			
לפני דמסרוה ולפני הגעת זמן	לאחר דמסרוה ולפני הגעת זמן	הגעת זמן	
עולא	אינה אוכלת דחייש לשמא ימזגו לאחי' ולאחיות' וחייש ג"כ לסימפון	אינה אוכלת דהגם דלא חייש לשמא ימזגו לשליחי הבעל מ"מ חייש לסימפון	אינה אוכלת דאכתי חייש לסימפון
רב שמואל בר יהודה	אינה אוכלת דחייש לסימפון	אינה אוכלת דאכתי חייש לסימפון	אינה אוכלת דאכתי חייש לסימפון

טבלא ד' שיטות עולא ורב שמואל בר יהודה לשיטת אי נמי אליבא דר"י משנה ראשונה לר"י			
לפני דמסרוה ולפני הגעת זמן	לאחר דמסרוה ולפני הגעת זמן	הגעת זמן	
עולא	אינה אוכלת דחייש לשמא ימזגו לאחי' ואחיות'	אינה אוכלת דאכתי חייש לשמא ימזגו לשלוחי בעל	אוכלת דלאחר הגעת זמן לא חייש עוד לשמא ימזגו דדוכתא מייחד לה וגם לית לי' חשש סימפון כל עיקר
רב שמואל בר יהודה	אינה אוכלת דחייש לסימפון	אוכלת דלאחר דמסרוה לא חייש עוד לסימפון וגם לית לי' חשש שמא ימזגו כל עיקר	אוכלת דלאחר הגעת זמן לא חייש עוד לסימפון דומיא דלאחר דמסרוה דלא חייש לסימפון וגם לית לי' חשש דשמא ימזגו כל עיקר
משנה אחרונה לר"י			
לפני דמסרוה ולפני הגעת זמן	לאחר דמסרוה ולפני הגעת זמן	הגעת זמן	
עולא	אינה אוכלת דחייש לשמא ימזגו לאחי' ואחיות' וחייש ג"כ לסימפון	הגם דלאחר מסר והלך לא חייש עוד לסימפון מ"מ אינה אוכלת דאכתי חייש לשמא ימזגו לשלוחי בעל	אינה אוכלת דחייש לסימפון
רב שמואל בר יהודה	אינה אוכלת דחייש לסימפון	אוכלת דלאחר דמסרוה לא חייש עוד לסימפון וגם לית לי' חשש שמא ימזגו כל עיקר	אינה אוכלת דחייש לסימפון היכא דלא מסרוה

i) Note that

(1) For משנה אחרונה לרש"י

(a) "איכא בינייהו מסר והלך" there is no

(b) because both רב שמואל בר יהודה and עולא agree that אינה אוכלת

(2) While for משנה אחרונה לר"י

(a) the continues איכא בינייהו

(b) Because רב שמואל בר יהודה says אינה אוכלת while עולא says אוכלת

11) סוגיא in our משנה

a) The משנה אחרונה לר"י says that

i) "מסר האב לשלוחי הבעל הרי היא ברשות הבעל"

12) משנה אחרונה that deals with משנה on our גמרא

a) רב

i) Although an ארוסה after מסר והלך is ברשות בעל for all other דינים

ii) She's still אסורה בתרומה after מסר והלך

b) רב אסי

i) an ארוסה after מסר והלך is ברשות בעל for all דינים including that she's אוכלת בתרומה

ii) because it's a דוחק to hold that the משנה can say ברשות בעל if there's an exception for אכילת תרומה

13) בא"ד איכא בינייהו in מהרש"א and by תוספות and רב אסי as explained by רב ביאור

a) The following two tables are the same as tables 'ג' and 'ד' but also set out the שיטות of רב אסי and רב for משנה אחרונה

טבלא ה' – שיטת רש"י			
משנה ראשונה לרש"י			
הגעת זמן	לאחר דמסרוה ולפני הגעת זמן	לפני דמסרוה ולפני הגעת זמן	עולא
אוכלת דלאחר הגעת זמן לא חייש עוד שמא ימזגו דדוכתא מייחד לה וגם לית לי חשש סימפון כל עיקר	אוכלת דלאחר דמסרוה לא חייש עוד לשמא ימזגו לאחי' ולאחיית' וגם לית לי חשש סימפון כל עיקר	אינה אוכלת דחייש לשמא ימזגו לאחי' ולאחיית'	
אוכלת דלאחר הגעת זמן לא חייש עוד לסימפון הגם דחייש לסימפון לאחר דמסרוה וגם לית לי חשש דשמא ימזגו כל עיקר	אינה אוכלת דאכתי חייש לסימפון	אינה אוכלת דחייש לסימפון	רב שמואל בר יהודה
משנה אחרונה לרש"י בהוספת רב אסי			
הגעת זמן	לאחר דמסרוה ולפני הגעת זמן	לפני דמסרוה ולפני הגעת זמן	עולא
אינה אוכלת דאכתי חייש לסימפון	אינה אוכלת דהגם דלא חייש לשמא ימזגו לשליחי הבעל מ"מ חייש לסימפון	אינה אוכלת דחייש לשמא ימזגו לאחי' ולאחיית' וחייש ג"כ לסימפון	
אינה אוכלת דאכתי חייש לסימפון	אינה אוכלת דאכתי חייש לסימפון	אינה אוכלת דחייש לסימפון	רב שמואל בר יהודה
אינה אוכלת דאכתי חייש לסימפון	אינה אוכלת כשיטת עולא ורב שמואל בר יהודה דחיישי לסימפון	אינה אוכלת או כשיטת עולא או כשיטת רב שמואל בר יהודה או כתרוייהו	רב
אינה אוכלת דחייש לסימפון אי לאו דמסרוה	אוכלת לא כשיטת עולא ולא כשיטת רב שמואל בר יהודה דהרי הני מ"ד חיישי לסימפון אף במסרוה	אינה אוכלת או כשיטת עולא או כשיטת רב שמואל בר יהודה או כתרוייהו	רב אסי

טבלא ו' – שיטת ר"י			
משנה ראשונה לר"י			
הגעת זמן	לאחר דמסרוה ולפני הגעת זמן	לפני דמסרוה ולפני הגעת זמן	עולא
אוכלת דלאחר הגעת זמן לא חייש עוד לשמא ימזגו דדוכתא מיחד לה וגם לית לי חשש סימפון כל עיקר	אינה אוכלת דאכתי חייש לשמא ימזגו לשלוחי בעל	אינה אוכלת דחייש לשמא ימזגו לאחי ואחיותי	
אוכלת דלאחר הגעת זמן לא חייש עוד לסימפון דומיא דלאחר דמסרוה דלא חייש לסימפון וגם לית לי חשש דשמא ימזגו כל עיקר	אוכלת דלאחר דמסרוה לא חייש עוד לסימפון וגם לית לי חשש שמא ימזגו כל עיקר	אינה אוכלת דחייש לסימפון	רב שמואל בר יהודה
משנה אחרונה לר"י בהוספת רב ורב אסי			
הגעת זמן	לאחר דמסרוה ולפני הגעת זמן	לפני דמסרוה ולפני הגעת זמן	עולא
אינה אוכלת דחייש לסימפון	הגם דלאחר מסר והלך לא חייש עוד לסימפון מ"מ אינה אוכלת דאכתי חייש לשמא ימזגו לשלוחי בעל	אינה אוכלת דחייש לשמא ימזגו לאחי ואחיותי וחייש ג"כ לסימפון	
אינה אוכלת דחייש לסימפון היכא דלא מסרוה	אוכלת דלאחר דמסרוה לא חייש עוד לסימפון וגם לית לי חשש שמא ימזגו כל עיקר	אינה אוכלת דחייש לסימפון	רב שמואל בר יהודה
אינה אוכלת דאכתי חייש לסימפון אף לאחר דמסרוה	אינה אוכלת כשיטת עולא	אינה אוכלת או כשיטת עולא או כשיטת רב שמואל בר יהודה או כתרוייהו	רב
אינה אוכלת דחייש לסימפון אי לאו דמסרוה	אוכלת כשיטת רב שמואל בר יהודה דלא חייש לסימפון לאחר דמסרוה	אינה אוכלת או כשיטת עולא או כשיטת רב שמואל בר יהודה או כתרוייהו	רב אסי

14) בא"ד דאיכא ביניהו at מהרש"א of המשך (14)

a) Note that

i) For the שיטה of ר"י

(1) must agree with עולא who says for משנה אחרונה that אינה אוכלת after מסרוה because of הבעל לשלוחי

(2) While רב אסי

(a) must agree with the שיטה of רב שמואל בר יהודה

(b) since רב שמואל בר יהודה

(i) Is חייש only for סימפון

(ii) and agrees with עולא that after מסרוה there is no further חשש of סימפון

15) תוספות

a) ר"י as explained by רש"י of השיטה to קשיא

i) Review רש"י according to טבלא ה' and note that משנה ראשונה

(1) is חייש for סימפון after מסרוה but not after הגעת זמן

(2) While רב אסי says the reverse and that we're more חייש after מסרוה than after הגעת זמן

b) Possible תירוץ as explained by מהרש"א at רב אסי

i) The סברא of רב שמואל בר יהודה is not a פשוטה סברא

- ii) And
 - (1) Although for משנה ראשונה the גמרא assumes that we're חייב for סימפון after הגעת זמן מסרוה but not after
 - (2) For משנה אחרונה according to רב אסי we instead say the reverse and we're more חייב after הגעת זמן מסרוה than after
 - c) Possible תירוץ dismissed
 - i) It must be that it's a סברא פשוטה that we're חייב for סימפון after מסרוה but not after הגעת זמן
 - ii) Because if this isn't a סברא פשוטה
 - (1) Then איכא בינייהו מסר והלך מסר איכא בינייהו that's based on this סברא also isn't an איכא בינייהו פשוטה
 - (2) And the גמרא in פי אף על פי should instead have relied only on איכא בינייהו בעל סימפון חשש that's based on the סברא פשוטה that there's no חשש of סימפון to a בעל מומין who was מקבל any מומין that may exist
 - d) תירוץ
 - i) רב אסי is forced to say the דוחק that for משנה אחרונה we're חייב for סימפון after הגעת זמן מסרוה but not after
 - ii) To avoid what he considers the greater דוחק of following the שיטה of רב despite the לשון of the משנה that suggests the אשה is ברשות בעל for all purposes including to eat תרומה
- 16) תוספות of המשך
- a) Refer to ר"י טבלא ו' for the משנה ראשונה according to
 - b) Note that
 - i) For משנה ראשונה
 - (1) רב שמואל בר יהודה
 - (a) Isn't חייב for סימפון after מסרוה
 - (b) Nor is he חייב for סימפון after הגעת זמן
 - ii) It follows that
 - (1) The שיטה of רב אסי for משנה אחרונה that there's a חשש of סימפון after הגעת זמן מסרוה but not after
 - (2) Isn't the **reverse** of the שיטה of רב שמואל בר יהודה

תוספות ד"ה ושמואל

לשון מהרש"א

בד"ה ושמואל כו' דמהתם יליף לכל מילי חוץ מתרומה כו' ולא אתי למעוטי אלא תרומה כו' עכ"ל ק"ק דשמואל א"נ ר"ל מה הוסיף אדרב דקאמר נמי הכי מסירתה לכל חוץ מתרומה וק"ל:

- 1) משנה
 - a) מסר האב לשלוחי הבעל הרי היא ברשות הבעל
- 2) גמרא
 - a) רב
 - i) Her מסירה to שולחי הבעל places her in רשות הבעל for all purposes except אכילת תרומה
 - b) שמואל
 - i) "ירושתה" for רשות בעל places her in שולחי הבעל to מסירה
 - c) ריש לקיש
 - i) "כתובתה" for רשות בעל places her in שולחי הבעל to מסירה
- 3) תוספות
 - a) ירושתה only for בעל שמואל doesn't mean that she's ברשות בעל
 - b) לכתובתה only ברשות בעל ריש לקיש Nor does mean that she's
 - c) אכילת תרומה for ברשות בעל ריש לקיש and שמואל Instead mean that she's not
- 4) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) What do שמואל and ריש לקיש add to the שיטה of רב

דף מט.

תוספות ד"ה ואימא הני מילי ובא"ד קשה

לשון מהרש"א

[דף מט עמוד א] בד"ה ואימא ה"מ כו' ומיהו קשה לפ"ז דהיכי ילפינן מנדרים כו' עכ"ל אבל לפרש"י דקאי ואימא ה"מ כו' אמתני' ניהא דקתני במתני' לכל מילי הוה מסר ברשות הבעל ועלה מסיק דבהפרת נדרים לא הדרא למילתא קמייתא ה"ה לשאר מילי דאיכא למילף מנדרים אבל לענין סקילה קושטא הוא דליכא למילף מהפרת נדרים מה"ט שכתבו דמ"מ תהא כיתומה וק"ל:

בא"ד קשה דאי אמתני' קא בעי למה המתין כ"כ כו' עכ"ל לכאורה שהרגיש רש"י בזה במה שפירש וכיון דלא נפקא לן מסירת שלוחים אלא מקרא יתירא דבית אביה אימא כו' אבל אין זה מספיק כיון דבעיא היא לענין דינא אי הדרא אי לא ה"נ ה"מ למיבעיא הכא בשלא ידע אכתי דמקרא יתירא נפקא ליה וק"ל:

- 1) הקדמה
 - a) בסקילה is ארוסה שזינתה
 - b) בחנק is נשואה שזינתה
- 2) משנה
 - a) מסר האב לשלוחי הבעל הרי היא ברשות הבעל
- 3) גמרא
 - a) רב
 - i) אכילת תרומה places her in רשות הבעל for all purposes except "מסרוה"
- 4) גמרא as explained by the ברייתא
 - a) An אשה who was באירוסין מזנה after מסרוה is בחנק the same as a נשואה
 - b) This is because
 - i) The דין סקילה for an אשה who is באירוסין is derived from מוציא שם רע for a דין סקילה:

"והוציאו את הנערה ... וסקלוה ... כי עשתה נבלה בישראל לזנות בית אביה" (1)
 - ii) The phrase "לזנות בית אביה" is ממעט that there's no סקילה
 - (1) בבית אביה wasn't זנות
 - (2) even though she wasn't yet fully בעלה ברשות
 - iii) the two cases where אשה has this status are
 - (1) נכנסה לחופה ולא נבעלה
 - (2) מסרוה

- iv) נכנסה לחופה ולא נבעלה is already from סקילה based on a דרוש from "מאורשה" whose details aren't relevant here
- v) So it must be that the מיעוט of מביה בבית אביה applies to מסרוה
- 5) רש"י of the גמרא according to המשך
- a) The גמרא assumes that from the מיעוט of מביה בבית אביה the משנה derives
- i) not only that an אשה is from אימעות סקילה and is בחנק if she's מזנה after מסרוה
- ii) but also that she's considered to be ברשות בעל for all דינים in the משנה
- b) "ואימא" קשיא
- i) it's possible that
- (1) the לימוד from מביה בבית אביה for מסרוה that בחנק תידון
- (2) applies only so long as the אשה after מסרוה wasn't נשא לבי הדרא by רשות אב returning to
- ii) so
- (1) there is no לימוד remaining to teach that תידון בחנק where נשא לבי הדרא
- (2) and we have the "קשיא" there is also no לימוד available to teach that if הדרא the אשה counts as ברשות בעל for all purposes mentioned in the משנה לבי נשא
- iii) note that
- (1) this isn't an actual "קשיא"
- (2) because we have no proof that the אשה in fact counts as ברשות בעל for the דינים in the משנה if נשא לבי הדרא
- 6) תוספות
- a) רש"י of שיטה to קשיא
- i) Why does the גמרא wait to ask this קשיא only after the וטריא בית of לזנות אביה
- 7) בא"ד אבל קשה at מהרש"א
- a) רש"י of קשיא to תוספות
- i) We've seen that רש"י explains that the גמרא asks this שאלה on the effect of הדרא לבי נשא
- ii) only once the גמרא realizes from the וטריא on מאורסה that
- (1) it's from מביה בבית אביה that the משנה derives the rule for מסרוה for all דינים
- (2) and there is no remaining לימוד for these דינים where נשא לבי הדרא
- b) תירוץ
- i) דוחק means say that the שיטה of רש"י is a דוחק
- ii) because

- (1) the גמרא would have considered the דין for נשא לבי הדרא for purposes of the משנה
- (2) even if there were no ברייתא that dealt with בית אביה altogether
- 8) רש"י of the גמרא as understood by המשך
- a) ד"ה ואימא at מהרש"א by רש"י as explained for רבא of תירוח
- i) אשה is one of the דינים for which the משנה says that by מסרוה the אשה is נכנסה לרשות בעל
- ii) מסרוה אשה after הפרת נדרים has a specific לימוד that for תנא דבי ר' ישמעאל remains in רשות בעל even if נשא לבי הדרא
- iii) And it's from הפרת נדרים that the משנה derives that despite הדרא she remains משנה for all other דינים referred to in the משנה בעל
- 9) ד"ה ואימא at מהרש"א
- a) קשיא
- i) Why does the ברייתא need to derive that תידון בחנק from בבית אביה לזנות
- ii) When the גמרא could derive this דין from הפרת נדרים the same as the משנה derives the דינים in the משנה
- b) תירוח
- i) The גמרא can't derive בחנק from הפרת נדרים because of a קשיא of "תהא" תוספות that mentions
- ii) The details of this קשיא aren't relevant for this מהרש"א
- 10) תוספות of המשך
- a) הקדמה
- i) The full שיטה of תוספות in the גמרא isn't relevant to this מהרש"א
- ii) But note that
- (1) as part of its שיטה
- (2) תוספות says that it's from הפרת נדרים that the גמרא derives the דין of חנק for an אשה who was נשא לבי הדרא
- b) קשיא
- i) Because of the קשיא of תהא כיתומה we ought not to be able to derive the דין of הפרת נדרים from תידון בחנק
- 11) ד"ה ואימא at מהרש"א
- a) We've already explained that this isn't a קשיא for רש"י
- b) Because רש"י says that
- i) תהא כיתומה of קשיא because of
- ii) the גמרא in fact doesn't derive the דין of בחנק from הפרת נדרים

דף מט:

תוספות ד"ה אכפיי' רבא

לשון מהרש"א

[דף מט עמוד ב] בד"ה אכפיייה רבא כו' וי"ל דאכפיייה בדברים כו' עכ"ל וכתב הר"ן ע"ז ולא ידעתי מהו דהא גבי בנים אפילו בדלא אמיד כופין בדברים וכיון כו' עכ"ל ונראה דלאו קושיא היא דבלא אמיד אינו נקרא כפיייה בדברים אלא אמירה ודיבור בעלמא יארוד ילדה כו' וכל הני דנקט אבל כפיייה בדברים באמיד היינו שאומרים לו שעובר על מצות עשה דצדקה דבהא ודאי כפה רבא לרב נתן ולא שהלקה אותו וק"ל:

1) גמרא

a) Part 1

i) "ארוד ילדה ואבני מתא that מזין בנו would tell a father who refused to be בנו יהודה שדיא"

ii) "עורבא בעי בני" would force the father to say רב חסדא

b) Part 2

i) This applies only to a father who's not אמיד

ii) But

(1) If the father is אמיד we're כופין אותו בעל כרחו

(2) because

(a) even for a חיוב צדקה we're כופין אותו בעל כרחו

(b) as when רבא was איש אמיד who was an כופה ר' נתן בר אמי רבא to give מאות ד' צדקה to זווי

2) תוספות

a) קשיא

i) There is a כלל that מטה מוזהרין עלי" that כולל

b) תירוץ

i) כופה בדברים רבא was

3) ר"ן

a) קשיא

i) It's משמע from our סוגיא – "ארוד ילדה וכו'" – that כפיי' בדברים applies even to a person who's not אמיד

4) מהרש"א

a) תירוץ

- i) For a person who's not אמיד we apply only "אמירה בעלמא" for example יארוך עורבא בעי בני ילדה
- ii) For an אמיד איש
 - (1) we're כופה בדברים by telling him that he's עובר the מצות צדקה
 - (2) But we're not כופה בעל כרחו with מלקות

תוספות ד"ה הוא ואשתו ובא"ד ומיהו ביש נוחלין

לשון מהרש"א

בד"ה הוא ואשתו כו' דאיכא למימר דנקט בנו משום דאיירי דנזונין אפילו ממטלטלין אבל לאחר כו' עכ"ל והא דפריך אלמנותו ניזונת מנכסיו הוא ואשתו מבעיא לא ניתא ליה למימר דמשום מטלטלין נקט הוא ואשתו דודאי משום מטלטלין לחוד לא איצטריך ליה לאשמועינן התקיננו דכיון דהוא ואשתו מבעיא בחייו מההיא דאלמנותו כו' אין לחלק בהוא ואשתו בין מטלטלין לקרקע דלא שייך לחלק אלא באלמנותו דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי משא"כ הכא גבי אחר ניתא ליה לאשמועינן הך מילתא דניזונין גבי בנו אפילו במטלטלין ולתירוץ א"נ משום הוא כו' נמי ניתא דפריך דמשום הוא לא הוה איצטריך למתני ואשתו ועוד דהוא גבי בנו נמי מבעיא מאלמנותו ודו"ק:

בא"ד ומיהו ביש נוחלין משמע דלא טרפא ממקבל מתנה כו' עכ"ל לכאורה יש לדקדק מי הצריכם לראיה זו הא בבנו נמי מסיק הכא דלית הלכתא כוותיה ואינן ניזונין וכ"ש לאחר ולפי מה שכתוב במרדכי דהא דפסיק דלית הלכתא כתקנת אושא היינו דהוא אינו ניזון אבל אשתו ניזונת ניתא מיהו מה"ט דקאמר דנטרחה לדידיה ולדידה אין נראה לחלק מחיים בין הוא לאשתו וע"כ נראה דלאחר דאין ניזונין דקאמרי היינו לאחר מותו בששיעבדו האחים וכן מוכח מתוך דבריהם ממה שכתבו לעיל דלאחרים יש לחלק בין מקרקעי למטלטלי היינו לאחר מיתה דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי אבל מחיים ודאי דאין לחלק בין מקרקעי למטלטלי ואין לחלק נמי בין הוא לאשתו וההיא שהביאו לראיה מפרק י"ג איירי נמי לאחר מיתה וכל דבריהם הולכים ע"ד זה ותו לא מידי וק"ל:

1) First הקדמה

a) לוקח "נכסים משועבדים" in this סוגיא means נכסים that now belong to a

2) Second הקדמה

a) An אלמנה is ניזונת from בעלה נכסי but not from משועבדים

3) Third הקדמה

a) An אלמנה is ניזונת only from מקרקעי and not from מטלטלין

4) Fourth הקדמה

a) מטלטלי דיתמי לבעל חוב לא משתעבדי

5) Fifth הקדמה

a) There is a תקנת אושא that בעל בנכסי אשתו counts as a לוקח

6) Sixth הקדמה

a) The case of "גדולה מזו":

i) רחל was married to יעקב

ii) When יעקב died his נכסים were inherited by דינה who was יעקב בת

iii) When דינה died the נכסים were inherited by בעל דינה

b) The דין of "גדולה מזו":

- i) בעל דינה from גובה מזונות of יעקב אלמנה the רחל
- c) קשיא
 - i) תקנת אושא based on נכסים "לוקח" of these בעל דינה ought to count as
 - ii) "משועבדים" count as נכסים This would in turn make the
 - iii) נכסים משועבדים from גובה אלמנה isn't And we've established that an
- d) תירוץ
 - i) were מתקן for the benefit of the אלמנה that חכמים
 - (1) in this special case where בעל דינה paid nothing
 - (2) counts as a יורש and not as a לוקח and the נכסים don't count as משועבדים בעל
- 7) גמרא
 - a) ר' אילעא
 - i) There is another תקנת אושא that
 - (1) If a נותן was כותב all of his נכסים to בנו
 - (2) Then
 - (a) so long as the נותן is alive
 - (b) נכסים from these ניזונין הוא ואשתו are
 - b) קשיא
 - i) Since we protect the אלמנה in the case of מזו גדולה
 - ii) הוא ואשתו that we protect קל וחומר a It ought to be
 - (1) Where
 - (a) Not only is בן הנותן because he didn't pay for the נכסים מפסיד
 - (b) But the נותן who owned these נכסים is still alive
 - iii) So why is the תקנה of ר' אילעא necessary
 - c) תירוץ
 - i) If ר' אילעא hadn't mentioned this תקנה we might have thought that
 - (1) we're מתקן a תקנה for אלמנה in "גדולה מזו" because בעלה מת and can't be מטריח for her
 - (2) but we're not מתקן a תקנה for הוא ואשתו where the נותן is alive and can be מטריח לדידי ולדידה
 - d) גמרא of the מסקנא
 - i) The הלכה is that we're not מתקן a תקנה for הוא ואשתו
 - ii) because ליטרה הוא לדידי ודידה
- 8) תוספות and רש"י

- a) קשיא
- i) Why did ר' אילעא say that there's a תקנה only for לבנו כל נכסיו הכותב
 - ii) Why isn't there the same תקנה where the נותן was כותב his נכסים to an "אחר" who's not בנו
- b) The תירוץ of רש"י isn't relevant here
- 9) תוספות of תירוץ
- a) תירוץ
- i) It's possible that
 - (1) מתנה לאחר ר' אילעא holds that the תקנה also applies to a מתנה לאחר
 - (2) And that the following two דחיות explain why ר' אילעא refers only to a מתנה מימרא לבנו in his
- b) דחי' First
- i) ר' אילעא sets out his דין only for מתנה לבנו because
 - (1) מתנה לבנו can be גובה both מקרקעי ואשתו
 - (2) While
 - (a) מתנה לאחר can be גובה only מקרקעי ואשתו
 - (b) The same as an אלמנה who can be גובה only מקרקעי יתומים
- c) דחי' of נמי דחי'
- i) ר' אילעא sets out his דין only for מתנה לבנו because
 - (1) מתנה לבנו can be גובה both מקרקעי ואשתו
 - (2) While only אשתו – so long as the נותן is alive – can be גובה from לאחר מתנה
- 10) part 1 ד"ה הוא ואשתו at מהרש"א
- a) דחי' to the first קשיא to הקדמה
- i) ר' אילעא to גמרא of the קשיא Refer back to
 - (1) קשיא
 - (a) גדולה מזו in the case of אלמנה we protect the
 - (b) הוא ואשתו קל וחומר that it ought to be a
 - (i) Where
 1. Not only is the מקבל not מפסיד because he didn't pay for the נכסים
 2. But the נותן who owned these נכסים is still alive
 - (c) So why is the תקנה of ר' אילעא necessary
- b) קשיא

- i) According to the first דחי' why didn't the גמרא answer that ר' אילעא needs to teach that
- (1) מתנה לבנו can be גובה even מטלטלין from a ואשתו
 - (2) While the אלמנה in "גדולה מזו" can be גובה only מקרקעי
- c) תירוץ
- i) the גמרא assumed that
- (1) Once we derive from אלמנה ניזונית by way of כל שכן that הוא ואשתו are ניזונין from מתנה לבנו while the נותן is alive
 - (2) It's a פשיטות that
 - (a) from a מתנה לבנו
 - (b) הוא ואשתו are ניזונין from מטלטלין as well as from מקרקעי so long as the נותן is alive
 - (3) Because
 - (a) The difference from קרקע to מטלטלין
 - (i) is based on the דין that מטלטלי דיתמי לא משעבדי
 - (ii) and so applies only to a גבי' by an אלמנה from יתומים after בעל died
 - (b) while there ought to be no difference between קרקע and מטלטלין where the נותן is alive and there are no יתמי
- d) קשיא
- i) If so
- (1) Why did the first דחי' assume that
 - (a) ר' אילעא says הוא ואשתו are also גובה from a לאחר מתנה
 - (b) And the reason that ר' אילעא mentions הוא ובנו is to teach that הוא ואשתו are גובה also from מטלטלין
 - (2) When you just said that it's a פשיטות that if the נותן is alive הוא ואשתו are גובה both מקרקעי and מטלטלין from a מתנה לבנו
- e) תירוץ
- i) We've established that
- (1) the גמרא in the end decides that there is no קל וחומר from אלמנה
 - (2) so ר' אילעא needs to set out his מימרא on the תקנה for הוא ואשתו and he needs to decide whether to set out this מימרא for מתנה לבנו or לאחר מתנה
- ii) it's מסתבר that ר' אילעא would prefer to set out his מימרא for נותן לבנו
- (1) To teach the bigger חידוש that הוא ואשתו are גובה even מטלטלין from בנו
 - (2) Instead of the smaller חידוש that from אחר they can be גובה only מקרקעי
- 11) ד"ה הוא ואשתו at מהרש"א part 2

- a) דחיי קשיא for the דחיי of נמי אי similar to the דחיי קשיא on the first דחיי
- i) When the גמרא asked why אילעא ר' needed to mention his תקנה when we already know the תקנה for אלמנה in "גדולה מזו"
 - ii) Why didn't the גמרא answer that אילעא ר' needs to teach that
 - (1) even the בננו himself can be גובה from בננו
 - (2) While only אשתו while בעל is alive can be גובה from a לאחר
- b) First תירוץ
- i) It's correct that this מהלך would explain why אילעא ר' needs to mention the תקנה for the בננו
 - ii) but it wouldn't explain why אילעא ר' also needs to mention the תקנה for אשתו
- c) Second תירוץ
- i) the גמרא assumed that
 - (1) Once we derive from אלמנה ניזונית by way of כל שכן that there can be גבי of מזונות while the בננו is alive
 - (2) It's a פשיטות that the בננו can be גובה as well as אשתו
- 12) תוספות of המשך
- a) דחיות to both קשיא
 - b) It's משמע from a גמרא in נוהלין יש פרק that
 - i) אשתו can't be נזונת from a לאחר even where the בננו is alive
 - ii) And it doesn't matter whether the מתנה is מטלטלין or מקרקעי
- 13) בא"ד ומיהו ביש נוהלין at מהרש"א
- a) פרק יש נוהלין of תוספות קשיא to the קשיא
 - i) why does תוספות need a ראי' from נוהלין פרק that an אלמנה can't be גובה from אחר to מתנה
 - ii) When our גמרא itself concludes that אין הלכא כעולא even for a לבנו מתנה
 - b) Possible תירוץ
 - i) The מרדכי says
 - (1) אין הלכא כעולא applies only to the בננו
 - (2) But it's in fact the הלכה that אשתו can be גובה from בננו even מחיים while בעלה is alive
 - ii) And it follows that תוספות needs a ראי' from נוהלין פרק that אשה can't be גובה from אחר to מתנה
 - c) קשיא
 - i) It's difficult to accept the שיטה of מרדכי

- ii) Because
 - (1) we've established that אילעא כר' אין הלכה because ליטרה לדידי' ודידה since he's בחיים
 - (2) and this סברא applies to אשתו as well as to הוא
- 14) מהרש"א of המשך
- a) Here is a different ביאור of the גמרא and תוספות that will be מתרץ the קשיא of מהרש"א
 - b) Part 1
 - i) תוספות assumes for ר' אילעא that the נותן as well as אשתו while the נותן is alive can be גובה מזונות from a person who was מקבל a מתנה from the נותן
 - (1) whether the מתנה is to בנו or to אחר
 - (2) and whether the מתנה is מקרקעי or מטלטלין
 - ii) Because there's no סברא that would support any of these differences
 - c) Part 2
 - i) It's also a פשיטות that once the נותן dies his אלמנה can't be גובה from any person who was מקבל a מתנה from the נותן
 - ii) Because חכמים and משועבדים also count as נכסים that the נותן gave במתנה also count as נכסים weren't מתקן any תקנה for the אלמנה under these facts
 - d) Part 3
 - i) קשיא
 - (1) Why then does it appear that תוספות is מחלק between בנו and אחר
 - ii) תירוץ
 - (1) תוספות uses "מתנה לאחר" to refer to any person who was מקבל a מתנה from יורשים
 - (2) And deals with whether the אלמנה of the מוריש can be גובה מזונות from that "אחר"
 - e) Part 4
 - i) תוספות at first assumes that
 - (1) If the אלמנה had the right to be גובה from these נכסים
 - (2) ר' אילעא would have mentioned this דין too
 - ii) then תוספות in its two דחיות suggests that it's possible that the אשה is גובה in this case and ר' אילעי doesn't mention this דין
 - (1) First
 - (a) Because it's a פשיטות that she can't be גובה a מתנה of מטלטלין from this אחר

(b) Since

(i) based on the rule of משתעבדי לא חוב לבעל דיתמי לבעל חוב לא משתעבדי

(ii) she can't be גובה any מטלטלין even directly from the יורשין

(2) Second

(a) Because

(i) ר' אילעא deals only with cases where the original owner of the נכסים can himself be גובה

(ii) And in a case of מתנות יורשין the מוריש who is the original owner has died

f) Part 5

i) Now

(1) Although תוספות has set out דחיות to explain why ר' אילעא can hold that the אלמנה can be גובה these מתנות by יורשים to an "אחר"

(2) The גמרא here doesn't say whether the הלכה follows ר' אילעא for these מתנות

ii) That's why תוספות needs to prove from יש נוחלין that the הלכה is that the אלמנה can't be גובה from these מתנות

דף נ.

רש"י ד"ה ובתינוקת

לשון מהרש"א

[דף נ עמוד א] בפרש"י בד"ה ובתינוקת כו' י"ב גופה קאמר דאי בת י"ב ויום אחד דאורייתא היא כו' עכ"ל והא דלא פירש כן גבי תינוק דתליסר גופה קאמר דהא י"ג ויום אחד דאורייתא הוא משום דלא היה כתוב כלל בנוסחות הגמרות שלהם הא דבר תליסר כו' וכ"ה ברא"ש וק"ל:

- 1) גמרא
 - a) For חינוך
 - i) A תינוק is מתענה at age 13
 - ii) A תינוקת is מתענה at age 12
- 2) רש"י
 - a) The גמרא means a girl is מתענה for חינוך in her 12th year
 - b) Because at age 12 and a day she must be דאורייתא מתענה
- 3) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Why doesn't רש"י make the same point for a boy
 - ii) Namely
 - (1) a boy is מתענה for חינוך in his 13th year
 - (2) Because at age 13 and a day he must be דאורייתא מתענה
 - b) תירוץ
 - i) The גרסא before רש"י in the גמרא referred only to תינוקת and didn't refer to תינוק

תוספות ד"ה שיהא אדם מגלגל ותוספות ד"ה וספי לי

לשון מהרש"א

תוס' בד"ה שיהא אדם מגלגל כו' בן עשר למשנה לא כו' אלא לגלגל עכ"ל הוצרכו לזה לתירוץ דאיבעית אימא דהך דמתגלגל עמו עד י"ב כו' איירי למשנה אבל לתירוץ קמא דספי ליה כתורא לאו היינו יורד עמו לחייו ומתוקמא שפיר הך דמתגלגל עד י"ב ומכאן ואילך יורד כו' נמי למקרא ואיכא לאוקמא שפיר הך דבן עשר למשנה היינו למספי ליה אבל ליכא למימר לתירוץ קמא דהך דספי ליה כי תורא איירי נמי למשנה דאם כן היאך מתוקמא הך דבן עשר למשנה דלא שייך גלגול בתר למספי וכן מוכח מדבריהם שכתבו לתירוץ קמא דבן ה' למקרא היינו לגלגל כו' ודו"ק:

בד"ה וספי ליה כי כו' והא דתנן כו' בן ה' למקרא היינו לגלגל כו' עכ"ל בלאו הך אוקימתא אהך גופה דבר שית ספי ליה כו' נמי ע"כ דלא מתוקמא הך דבן חמש למקרא אלא לגלגל אלא דהשתא צריכין לדחוקי טפי דאיכא ג' חלוקות בדבר לגלגל ולמספי ולירד עמו לחייו דהיינו לגלגל מבן ה' ולמספי מבר שית ומי"ב לירד לחייו ודו"ק:

1) גמרא

a) גמרא were מתקן in אושא that חכמים

i) a person needs to be מגלגל with his son until the son is 12 years old

ii) and that after age 12 the father is "יורד עמו לחייו"

תקנת אושא	
בן חמש למקרא	
בן שית	
בר עשר למשנה	
מגלגל עם בנו עד יב'	
יורד עמו לחייו	לאחר יב'

b) קשיא

i) והאמר רב

(1) בר שית תקבל וספי לי כתורא

(2) Presumably this means that at age 6 the father is already יורד עמו לחייו

טבלא ב'		
קשיא מהאי דרב דלכאורה לא ס"ל כאושא	תקנת אושא	
		בן חמש למקרא
ספי לי כתורא ולכאורה יורד עמו לחייו		בר שית
		בן עשר למשנה
	מגלגל עם בנו עד יב'	
	יורד עמו לחייו	לאחר יב'

c) First תירוץ as explained by מהרש"א

i) There are two possible מהלכים in this תירוץ

ii) מהלך First

- (1) לאחר י"ב until משנה or for מקרא for יורד לחייו isn't אב (1)
 (2) מקרא for בר שית is a lesser level of effort that begins at ספי לי' כתורא (2)

iii) מהלך Second

- (1) לאחר י"ב until משנה or for מקרא for יורד לחייו isn't אב (1)
 (2) מקרא and משנה for בר שית is a lesser level of effort that begins at ספי לי' כתורא (2)

טבלא ג'				
תקנת אושא	קשיא מהאי דרב דלכאורה לא ס"ל כאושא	תירוץ א' – מהלך א'	תירוץ א' – מהלך ב'	
				בן חמש למקרא
		ספי לי' כתורא ולכאורה יורד עמו לחייו	ספי לי' כתורא למקרא ולאוי היינו יורד עמו לחייו	בר שית
				בן עשר למשנה
	מגלגל עם בנו	אכתי מגלגל עמו	אכתי מגלגל עמו	עד יב'
	יורד עמו לחייו	יורד עמו לחייו בין למקרא בין למשנה	יורד עמו לחייו בין למקרא בין למשנה	לאחר יב'

d) איבעית אימא of תירוץ

- i) יורד עמו לחייו does mean ספי לי' כתורא (1)
 ii) But מקרא only for בר שית begins at ספי לי' כתורא (2)
 iii) While for משנה (3)
 (1) יב' continues until מגלגל עמו (1)
 (2) יב' begins יורד עמו לחייו And (2)

טבלא ד'				
אושא	קשיא מהאי דרב דלכאורה לא ס"ל כאושא	תירוץ א' – מהלך א'	תירוץ א' – מהלך ב'	איבעית אימא
				בן חמש למקרא
		ספי לי' כתורא ולכאורה יורד עמו לחייו	ספי לי' כתורא בין למקרא בין למשנה ולאוי היינו יורד עמו לחייו	בר שית
				בן עשר למשנה
	מגלגל עם בנו	אכתי מגלגל עמו בין למקרא בין למשנה	אכתי מגלגל עמו בין למקרא בין למשנה	עד יב'
	יורד עמו לחייו	יורד עמו לחייו בין למקרא בין למשנה	יורד עמו לחייו בין למקרא בין למשנה	לאחר יב'

2) ד"ה שיהא אדם מגלגל at תוספות

- a) קשיא

- i) What does the משנה in מסכת אבות mean by "בן עשר למשנה"
- 3) מהרש"א א
- a) קשיא

i) Why doesn't תוספות answer

- (1) based on the first מהלך of the first תירוץ that
- (2) at עשר בן he's כתורא ספי לי for משנה

טבלא ה'					
איבעית אימא	תירוץ א' – מהלך ב'	תירוץ א' – מהלך א'	קשיא מהאי דרב דלכאורה לא ס"ל כאושא	אושא	
					בן חמש למקרא
ספי לי כתורא למקרא כלומר דיוורד עמו לחייו למקרא	ספי לי כתורא בין למקרא ולא למשנה ויורד עמו לחייו	ספי לי כתורא למקרא ולא היינו יורד עמו לחייו	ספי לי כתורא ולכאורה יורד עמו לחייו		בר שית
		ספי לי כתורא למשנה			בן עשר למשנה
אכתי מגלגל עמו למשנה	אכתי מגלגל עמו בין למקרא בין למשנה	אכתי מגלגל עמו בין למקרא בין למשנה		מגלגל עם בנו	עד יב'
יורד עמו לחייו למשנה	יורד עמו לחייו בין למקרא בין למשנה	יורד עמו לחייו בין למקרא בין למשנה		יורד עמו לחייו	לאחר יב'

b) תירוץ

i) You're right that this תירוץ works for the first מהלך of the first תירוץ

ii) תוספות

- (1) asks its קשיא only for איבעית אימא that holds that ספי לי כתורא is the same as יורד עמו לחייו
- (2) Because for this שיטה
- (a) If כתורא ספי לי begins in full at עשר בן
- (b) There'd be no case where יורד עמו לחייו doesn't begin until after 12

iii) Note also that

- (1) the תירוץ of תוספות couldn't apply to the second מהלך of the first תירוץ
- (2) because for that מהלך at בר שית there already was ספי לי כתורא for משנה

4) בן עשר למשנה of המשך on the קשיא on the meaning of תוספות

a) תירוץ

i) משנה begins for גלגול בן עשר is

טבלא ו'					
איבעית אימא	תירון א' – מהלך ב'	תירון א' – מהלך א'	קשיא מהאי דרב דלכאורה לא ס"ל כאושא	אושא	
					בן חמש למקרא
					בר שית
ספי לי כתורא למקרא כלומר דיורד עמי לחייו למקרא	ספי לי כתורא בין למקרא ב' למשנה ולאוי היינו יורד עמו לחייו	ספי לי כתורא למקרא ולאוי היינו יורד עמו לחייו	ספי לי כתורא ולכאורה יורד עמו לחייו		
מתחיל לגלגל עמו במשנה		ספי לי כתורא למשנה			בן עשר למשנה
אכתי מגלגל עמו	אכתי מגלגל עמו	אכתי מגלגל עמו		מגלגל עם בנו	עד יב'
יורד עמו לחייו למשנה	יורד עמו לחייו בין למקרא בין למשנה	יורד עמו לחייו בין למקרא בין למשנה		יורד עמו לחייו	לאחר יב'

5) מהרשא"א

a) Note from the next table that this תירון can apply also for the first מהלך of the first תירון

b) But

i) the תירון can't apply to the second מהלך of the first תירון

ii) Because

(1) we'll show from the next תוספות that

(a) although יורד עמו לחייו as חמיר as ספי לי כתורא for the first תירון isn't as חמיר

(b) The התחלת גלגול of ספי לי כתורא is still חמיר to התחלת גלגול

(2) So it's impossible to say that

(a) בר שית begins at ספי לי כתורא

(b) While בן עשר doesn't begin until גלגול for

iii) It follows that the second מהלך of the first תירון is הופרך

טבלא ז'					
איבעית אימא	תירון א' – מהלך ב'	תירון א' – מהלך א'	קשיא מהאי דרב דלכאורה לא ס"ל כאושא	אושא	
					בן חמש למקרא
					בר שית
ספי לי כתורא למקרא כלומר דיורד עמי לחייו למקרא	ספי לי כתורא בין למקרא ב' למשנה ולאוי היינו יורד עמו לחייו	ספי לי כתורא למקרא ולאוי היינו יורד עמו לחייו	ספי לי כתורא ולכאורה יורד עמו לחייו		
מתחיל לגלגל במשנה		ספי לי כתורא למשנה או דמתחיל לגלגל עמו במשנה			בן עשר למשנה
אכתי מגלגל עמו	אכתי מגלגל עמו	אכתי מגלגל עמו		מגלגל עם בנו	עד יב'
יורד עמו לחייו למשנה	יורד עמו לחייו בין למקרא בין למשנה	יורד עמו לחייו בין למקרא בין למשנה		יורד עמו לחייו	לאחר יב'

6) ד"ה וספי לי' at תוספות

a) קשיא

i) What does the משנה mean when it says בן חמש למקרא

b) תירוץ

i) That's when גלגול begins for מקרא

טבלא ח'					
איבעית אימא	תירוץ א' – מהלך ב' –	תירוץ א' – מהלך א' –	קשיא מהאי דרב דלכאורה לא ס"ל כאושא	אושא	
התחלת גלגול למקרא		התחלת גלגול למקרא			בן חמש למקרא
ספי לי כתורא למקרא כלומר דיורד עמי לחייו למקרא	ספי לי כתורא בין למקרא בין למשנה ולא היינו יורד עמו לחייו	ספי לי כתורא למקרא ולא היינו יורד עמו לחייו	ספי לי כתורא ולכאורה יורד עמו לחייו		בר שית
מתחיל לגלגל במשנה		ספי לי כתורא למשנה או דמתחיל לגלגל עמו במשנה			בן עשר למשנה
אכתי מגלגל עמו	אפתי מגלגל עמו	אכתי מגלגל עמו		מגלגל עם בנו	עד יב'
יורד עמו לחייו למשנה	יורד עמו לחייו בין למקרא בין למשנה	יורד עמו לחייו בין למקרא בין למשנה		יורד עמו לחייו	לאחר יב'

7) מהרש"א

a) Note that

i) Even for the first תירוץ of תוספות that כתורא ספי לי isn't as חמיר as יורד עמו לחייו

ii) תוספות still finds it necessary to say that

(1) בן חמש begins at גלגול

(2) And it's only at בר שית that כתורא ספי לי begins

iii) It's from this נקודה that מהרש"א established earlier that

(1) The התחלה of כתורא ספי לי is חמיר relative to the התחלה of גלגול

(2) So that ספי לי can't begin before the התחלה of גלגול

8) ד"ה וספי לי at מהרש"א

a) Return to טבלא א' at the beginning of this דיבור

טבלא א'	
אושא	
	בן חמש למקרא
	בן שית
	בר עשר למשנה
מגלגל עם בנו	עד יב'
יורד עמו לחייו	לאחר יב'

b) קשיא

i) At this first stage of the סוגיא

(1) בן חמש למקרא could already have asked for the meaning תוספות

(2) And תוספות could already have answered that at בן חמש is when גלגול begins for מקרא

ii) Why did תוספות wait to say this until the end of the סוגיא

c) תירוץ

i) It's more of a חידוש to teach that בן חמש למקרא deals with the beginning of גלגול after we've already established that is also a stage of התחלה for ספי לי' כתורא

ii) So that with the extra stage of גלגול התחלה there are a total of three stages of התחלה: התחלה יורד עמו לחייו and התחלה ספי לי' כתורא and התחלה גלגול:

תוספות ד"ה הבעל מוציא מיד הלקוחות

לשון מהרש"א

בד"ה הבעל מוציא כו' א"נ דכתב כו' אין לי בפירות נכסייך כו' אבל אם כתב כו' אין לי בנכסייך ובפירותיהן כו' עכ"ל הכי מתנייא התם ברישא גבי אין לי בנכסייך דאם מכרה ונתנה קיים ומשמע להו דמכל שכן בסיפא אין לי בנכסייך ובפירותיהן (דלא) [דאם] מכרה ונתנה קיים וכ"ה בהדיא ברא"ש שכתב וכן בבבא מציעתא לא חזר ושנה אם מכרה ונתנה קיים לפי שגם בבבא ראשונה הדין כן כו' ע"ש ובאין לי בנכסייך כבבבא דרישא פסיקא להו דא"נ אין מכרה קיים ליכא לאוקמא הכא לר"י דכיון דיש לו פירות בבבא דרישא אמאי קאמר דהתקיננו דוקא במתה הבעל מוציא מיד הלקוחות בחייה נמי יהא מוציא מיד הלקוחות לפירותיו כיון דקנין פירות קנין הגוף דמי אין לחלק בין חייה למותה אבל לר"ל ניחא דאע"ג דיש לבעל פירות בנכסי מלוג מ"מ כיון דאינו קנין הגוף אם מכרה אותן מכרה קיים ולא תקנו שיוציא אותן הבעל אלא לאחר מיתה שעשו אותו כלוקח ראשון וכה"ג אשכחן במזונות הבנות שיש להן מן הבנים אם מכרו או משכנו אין מוציאין למזונות אבל התוס' בפרק החובל כתבו לקיים דלר"י אצטריך תקנת אושא בכותב לה דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן ובפירי פירותיהן עד עולם כו' דאין לו פירות והיינו אליבא דר' יהודה בפרק הכותב ולא תקשי להו התם בפרק החובל הא דקתני התם בפרק הכותב דאם מכרה ונתנה קיים אפילו באין לי בנכסייך לחוד וכ"ש בכה"ג די"ל דהתם בעו התוס' למימר דמתני' דהכותב דקתני אם מכרה ונתנה קיים היינו קודם תקנת אושא אבל התוס' דהכא ניחא להו לאוקמא מתני' דהכותב לבתר תקנת אושא דרבי דסתם המשניות בתר תקנת אושא הוה וכה"ג משני תלמודא בפ' החובל ארומיא דב' ברייתות הא קודם תקנת אושא הא לאחר תקנת אושא אלו הדברים ברורים למבין אבל מהרש"ל הגיה כאן בדברי התוס' אין לי בנכסייך ובפירותיהן אבל אם כתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך אין כו' ע"ש והוא הבין דברי שא באין לי בנכסייך דוקא קתני דמכרה ונתנה קיים אבל באין לי בנכסייך ובפירותיהן כו' אין מכרה ונתנה קיים וכן הבין הב"י בדברי הטור אה"ע סי' צ"ב ע"ש ואינו כן כמ"ש בהדיא בשם הרא"ש וגם אין הדעת סובל כן למימר דטפי מכרה ונתנה קיים באין לי בנכסייך מבכותב לה אין לי בנכסייך ובפירותיהם דיציבא בארעא וגיורא בשמי שמיא וכי משום דסילק עצמו גם מפירותיהן יגרע כחה אבל הדברים ברורים כמ"ש ותו לא מידי ודו"ק:

1) First הקדמה

- a) בעל has a קנין פירות in the מלוג of his wife while she is alive
- b) בעל is יורש the מלוג if his wife dies while he is alive

2) Second הקדמה

- a) The אשה has a קנין הגוף in her מלוג in the sense that
 - i) she keeps the מלוג and takes back the קנין פירות if בעל dies while she is alive
 - ii) and

(1) in certain cases and for certain שיטות that we'll discuss below

- (a) she can sell her נכסי מלוג while בעל is alive and give her לקוחות the right to take the נכסים
 - (i) not only if בעל dies while she's alive
 - (ii) but also if she dies while בעל is alive
- (b) she can sell the קנין הגוף of בעל while he is alive and give לקוחות access to פירות of the נכסים in the place of בעל

3) Third הקדמה

a) ר' יוחנן says that

- i) קנין פירות כקנין הגוף דמי
- ii) Meaning that

- (1) Even without the תקנת אושא that we'll mention in the next הקדמה
- (2) The אשה has no power while בעל is alive to sell to לקוחות
 - (a) the right to take the נכסים from בעל should she die before בעל
 - (b) or the right of בעל to his פירות קנין
- (3) In other words: אין מכרה ונתנה קיים

b) ריש לקיש says that

- i) קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי
- ii) So that

- (1) without תקנת אושא
 - (a) The wife has the power while בעל is alive to sell to לקוחות the right to take the נכסים from בעל should she die before בעל
 - (b) In other words: מכרה ונתנה קיים
- (2) And
 - (a) even with תקנת אושא
 - (b) the wife has the power while בעל is alive to sell to לקוחות the right of קנין פירות of בעל

c) we'll discuss these rights and powers in greater detail below

4) Fourth הקדמה

a) תקנת אושא

- i) If an אשה sells her קנין הגוף in the נכסי מלוג and dies before בעל
- ii) בעל is מוציא the נכסים from the לקוחות
- iii) Because חכמים were מתקן that
 - (1) If an אשה dies while בעל is alive
 - (2) בעל counts as if he had been לוקח the נכסים before any other לקוחות

b) We'll deal below with how ר' יוחנן בעל תקנת אושא benefits

5) Fifth הקדמה

a) פרק הכותב in משנה

רישא	הכותב דין ודברים אין לי בנכסייך	אוכל פירות בחיי'	אם מכרה ונתנה קיים
מציעתא לרבנן	הכותב דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן	אינו אוכל פירות בחיי'	[לא מפורש אם מכרה ונתנה קיים]
ר' יהודה	הכותב דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן ובפירי פירותיהן בחייך ובמותך עד עולם	אינו אוכל פירות בחיי'	[לא מפורש אם מכרה ונתנה קיים]

b) Our סוגיא assumes that this משנה was taught after תקנת אושא was already in effect

6) Sixth הקדמה

a) In the רישא of the משנה where בעל כתב the מחילה that לשון מחילה אין לי "דין ודברים אין לי" בנכסייך"

b) This מחילה

i) Isn't enough for him to be מפסיד his פירות and he continues to be אוכל פירות בחיי'

ii) But even for ר' יוחנן this מחילה is enough for בעל to be מפסיד the דין that קנין פירות כקנין הגוף דמי

iii) So that נכסים her מוציא בעל can't be מכרה ונתנה קיים and when she dies לקוחות

7) Seventh הקדמה

a) In the מציעתא where בעל used a stronger לשון of מחילה and was כתב that "דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן"

b) This מחילה

i) Is enough for him to be מפסיד his פירות and that's why he isn't אוכל פירות בחיי'

ii) And it's a שכן כל that he's מפסיד the דין that קנין פירות כקנין הגוף דמי since he has no קנין פירות

iii) But the משנה doesn't say whether מכרה ונתנה קיים

8) Eight הקדמה

a) There is a סיפא to the משנה that deals with a לשון of מחילה that's even stronger than the לשון of מציעתא

b) here too the משנה is silent on whether מכרה ונתנה קיים

9) Ninth הקדמה

a) ר' יהודה

i) disagrees with the מציעתא and the סיפא

ii) and says in the משנה that

- (1) the strongest possible לשון מחילה is needed for בעל not to be 'אוכל פירות בחיל'
- (2) namely בעל needs to say that "דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן ובפירי פירותיהן עד סוף העולם"

b) לשון this כתב בעל if מכרה ונתנה קיים ר' יהודה doesn't say whether

10) הקדמה Tenth

- a) and טור and בית יוסף say that both in the מציעתא and the סיפא and שיטה מהרש"ל follows this
- b) and מהרש"א says that both in the מציעתא and the סיפא and שיטה follows this
- c) מהרש"א explains the טעם of ר"ש
 - i) We've established that the לשונות מחילה in the מציעתא and the סיפא are stronger than the לשון מחילה in the רישא
 - ii) It's מסתבר that the stronger the לשון of מחילה the more that ונתנה ought to be קיים
 - iii) So it's a שכן כל that מכרה ונתנה קיים in the מציעתא and the סיפא
 - iv) And
 - (1) it's because of this שכן כל
 - (2) that the משנה doesn't need to say outright for the מציעתא and סיפא that מכרה ונתנה קיים
- d) At a later point we'll discuss how מהרש"ל and מהרש"א deal with the question of ר' יהודה מכרה ונתנה

11) תוספות of קשיא

- a) For ר' יוחנן who says דמי הגוף דמי קנין פירות כקנין הגוף דמי even without תקנת אושא
- b) what does תקנת אושא accomplish for בעל

12) מהרש"ל of תירוק in תוספות אי נמי of תירוק

- a) תוספות of תירוק of מהרש"ל of גרסא
 - i) "אי נמי דכתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן"
 - ii) Note that this is the לשון מחילה that בעל uses in the מציעתא of the משנה
- b) תוספות means that
 - i) We've established for ר' יוחנן that these words are enough for בעל to be מפסיד קנין פירות כקנין הגוף דמי that דין and קנין פירות
 - ii) We've also established that בית יוסף and טור say that מכרה ונתנה קיים
 - iii) It must be that
 - (1) because of תקנת אושא אין מכרה ונתנה קיים

(2) And that the **לשון** of **בעל** isn't enough for him to be **מפסיד** the benefit of this **תקנה**

(3) And **ר' יוחנן** says that it's for this case that the **חכמים** were **אושא** **מתקן תקנת אושא**

13) מהרש"ל of גרסא for תוספות of המשך

a) אבל אין לומר דכתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך

i) Meaning that it can't be that for **ר' יוחנן** the **תקנת אושא** is meaningful in the case of the **רישא** of the **משנה**

ii) Because

(1) We've already established that **מכרה ונתנה קיים** in the **רישא** of the **משנה**

(2) And this must be because

(a) Although the **לשון** of **בעל** isn't enough for him to be **מפסיד** his **פירות**

(b) His **לשון** is enough for him to be **מפסיד** both the **דין** of **הגוף** **קנין פירות כקנין הגוף** of **דמי** and **תקנת אושא דמי**

14) מהרש"א according to תוספות in אי נמי of תירוץ

a) תוספות of תירוץ of מהרש"א of גרסא

i) אי נמי דכתב לה דין ודברים אין לי **בפירות נכסייך**

b) Meaning that תוספות says that

i) in this case that's not mentioned in the **משנה** at all

ii) The **מחילה** of the **בעל**

(1) is enough

(a) For **בעל** to be **מפסיד** his **פירות** so that he's not **בחי' אוכל פירות**

(b) and we've already established that it's a **כל שכן** that he's also **מפסיד** the **קנין פירות כקנין הגוף דמי** of **דין**

(2) but isn't enough

(a) for **בעל** to be **מפסיד** his rights under **תקנת אושא**

(b) so that

(i) אין **מכרה ונתנה קיים**

(ii) and **ר' יוחנן** **בעל** even for **תקנת אושא** has accomplished a benefit to

15) מהרש"א of גרסא for תוספות of המשך

a) אבל אין לומר אשר תקנת אושא מועיל לר' יוחנן באופן דמציעתא דמשנה

b) Meaning that

i) it can't be that it's in the case of the **מציעתא** of the **משנה** that **תקנת אושא** is important to **ר' יוחנן**

ii) since we've established for **רא"ש** and מהרש"א that **מכרה ונתנה קיים** in the **מציעתא**

iii) And this must be because the בעל of לשון is enough

(1) Not only for him to be מפסיד his פירות קנין and the דין that קנין פירות כקנין הגוף דלמי

(2) But also for him to be מפסיד the benefit of תקנת אושא

iv) So that תקנת אושא accomplishes nothing for ר' יוחנן in the מציעתא

16) מהרש"א

a) First הקדמה

i) Refer back to מהרש"ל who says that תוספות explains that

(1) it can't be that תקנת אושא is effective for ר' יוחנן in the case of the רישא of the משנה

(2) because in the רישא the דין is that מכרה ונתנה קיים

b) second הקדמה

i) Also refer back to מהרש"א who says that תוספות explains that

(1) it can't be that תקנת אושא is effective for ר' יוחנן in the case of the מציעתא of the משנה

(2) because in the מציעתא the דין is that מכרה ונתנה קיים

c) קשיא

i) For מהרש"א who follows the שיטה of ר"ש

ii) Why doesn't תוספות explain for the רישא the same as for the סיפא that

(1) it can't be that ר' יוחנן relies on תקנת אושא for the רישא

(2) because in the רישא

(a) the same as in the מציעתא

(b) the דין is also that מכרה ונתנה קיים

17) מהרש"א of תירוץ

a) הקדמה

i) We've established that in a case where קנין פירות כקנין הגוף דמי doesn't apply

ii) namely

(1) For ר' יוחנן where בעל was מוחל the דין of דמי הגוף דמי

(2) And for ריש לקיש even without בעל by מחילה

iii) Without תקנת אושא

(1) If אשה sold her הגוף קנין then when she dies the נכסים belong to לקוחות and not to בעל

(2) If אשה sells her פירות קנין then לקוחות can enter the נכסים to take the פירות even while בעל is alive

b) תירוץ

i) It follows that in the *רישא* where *בעל* is *אוכל פירות בחי'י* and *בעל* is *מוחל* the *דין* of *קנין פירות כקנין הגוף דמי*

ii) Even

(1) if the *דין* of the *רישא* were *מכרה ונתנה קיים*

(2) And so that when she dies *בעל* could be *מוציא קרקעות* from *לקוחות*

iii) We couldn't have said for *ר' יוחנן* that the reason that *מכרה ונתנה קיים* is because *חכמים* were *אושא* *מתקן תקנת אושא* for this very case

iv) Since

(1) If *חכמים* were *אושא* *מתקן תקנת אושא* for this case

(2) The *תקנה* would also have said that even while the *אשה* is alive *בעל* can take *נכסים* back from *לקוחות* to retake the right to *פירות* that he wasn't *מוחל* in the *רישא*

c) שאלה

i) Why is it that *תוספות* for *מהרש"א* does say that it's only because the *דין* is *מכרה* *מכרה* that it can't be that for *ר' יוחנן* the *חכמים* were *אושא* *מתקן תקנת אושא* for the case of the *מציעתא*

d) תשובה

i) Because *בעל* in the *מציעתא* was *מוחל* his *פירות* and isn't *אוכל פירות בחי'י*

e) קשיא

i) Then why is it for *ריש לקיש* that we accept that

(1) *גוף קרקעות* when the *אשה* dies applies to *תקנת אושא*

(2) And it doesn't apply to *פירות* while the *אשה* is alive

f) תירוץ

i) *קנין פירות* for *ריש לקיש* is a relatively weak *קנין* because *קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי* even without *מחילה* by *בעל*

ii) And we can accept that

(1) for *ריש לקיש* the *תקנה* doesn't cover *פירות*

(2) While for *ר' יוחנן* the *תקנה* should cover *פירות*

iii) And

(1) It's not a *הידוש* that the *אשה* can cause *הפסד* by her *מכירה*

(2) Compare *תד"ה הוא ואשתי* at *דף מט:* where we established that

(a) Although an *בנות* have a right to *מזונות* from *יורשים*

(b) The *יורשים* can be *מפסיד* this right by selling the *נכסים*

18) First *מהרש"א* of the *משך* to the *הקדמה*

- a) Refer back to the הכותב in משנה
 - i) that says in the רישא that מכרה ונתנה קיים
 - ii) but doesn't say in the מציעתא or in the סיפא or for יהודה ר' whether מכרה ונתנה קיים
 - iii) and to the שיטה of רא"ש and מהרש"א that the stronger the לשון מחילה the more מכרה ונתנה קיים it is that מסתבר
- b) Also refer back to the שיטה of יהודה ר' in the משנה that the strongest possible לשון אוכל פירות בחיי' בעל is needed for not to be

19) Second מהרש"א of המשך to the הקדמה

- a) דף פח: at פרק החובל in תוספות
 - i) אין מכרה ונתנה קיים says ר' יהודה
 - ii) And ר' יוחנן holds that it's for the case of יהודה ר'
 - (1) where מוחל was בעל his קנין פירות and the דין that הגוף דמי
 - (2) that מתקן תקנת אושא were חכמים

20) מהרש"א

- a) to the שיטה of רא"ש and מהרש"א that we mentioned earlier
 - i) We've established for רא"ש and מהרש"א that
 - (1) the stronger the לשון of the מחילה of בעל the more מסתבר that מכרה ונתנה קיים
 - ii) So for תוספות in החובל how can it be that
 - (1) ר' יהודה in the case of אין מכרה ונתנה קיים
 - (2) While מכרה ונתנה קיים in the רישא
- b) תירוץ
 - i) Part 1 – פרק החובל in תוספות
 - (1) תקנת אושא applies before the משנה in הכותב in תוספות
 - (2) So it follows that מכרה ונתנה קיים
 - (a) not only in the רישא but in all cases in the משנה
 - (b) Namely also in the מציעתא and the סיפא and for יהודה ר'
 - (3) that מדייק in החובל is then תוספות
 - (a) after תקנת אושא the דין would be מכרה ונתנה קיים in all cases in the משנה
 - (b) Because
 - (i) ר' יוחנן avails for תקנת אושא in all these cases
 - (ii) And by מחילה בעל isn't מפסיד the אושא
 - (4) Note that

- (a) Both before and after תקנת אושא
 - (b) There never is a case where
 - (i) לשון מחילה which has a weak מכרה ונתנה קיים
 - (ii) But אין מכרה ונתנה קיים in the other cases in the משנה that have a stronger לשון מחילה
 - (c) And this is consistent with the שיטה of ר"א and מהרש"א
- (5) שאלה
- (a) Since we've established for תוספות in החובל that after תקנת אושא the דין for ר' יוחנן would be אין מכרה ונתנה קיים in all cases
 - (b) Why does תוספות in החובל say it's only for the case of ר' יהודה that חכמים were מתקן תקנת אושא according to ר' יוחנן
- (6) תשובה
- (a) In fact תוספות in החובל could have said that חכמים were מתקן תקנת אושא for ר' יוחנן for all cases
 - (b) ר' יהודה mentions only the case of תוספות
 - (c) because
 - (i) In that case even ר' יהודה agrees that בעל is מוחל his פירות קנין פירות
 - (ii) And it's a חידוש that even in that case בעל isn't מוחל the benefit of תקנת אושא
- ii) Part 2 – תוספות here
- (1) תוספות here prefers to say that תקנת אושא applies after משנה because רבי who was מסדר the משניות lived after תקנת אושא
 - (2) And
 - (a) Since משנה says that even after תקנת אושא the דין in the רישא is that תקנת אושא is מוחל because בעל מכרה ונתנה קיים
 - (b) מציעתא אין מכרה ונתנה קיים in the ר"א and מהרש"א say it can't be that בעל uses a stronger לשון מחילה and for ר' יהודה and סיפא
- iii) Part 3
- (1) Note a similar מהלך by תוספות in פרק החובל
 - (2) Where תוספות is מתרץ a סתירה between two ברייתות by saying that one תקנת אושא applies before תוספות while the other applies after תוספות